

آشنایی با اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آسه‌آن)

Association of South East Asian Nation (ASEAN)

(چکیده دوم)

اشاره:

نهادهای اقتصادی - بازرگانی از جمله اتحادیه‌های منطقه‌ای در چند دهه گذشته نقش کلیدی و مؤثری در توسعه مبادلات تجاری و همکاری‌های اقتصادی کشورهای عضو ایفا کرده‌اند و توانسته‌اند با رشد همکاری‌های اقتصادی - بازرگانی، نه تنها سطح مبادلات تجاری میان خود را افزایش دهند، بلکه سهم قابل توجهی در تجارت جهانی به دست آورند. آنها با توجه به رویکرد توسعه اقتصادی از طریق رشد تجارت خارجی، به رشد اقتصادی سریع، صنعتی شدن و افزایش سطح زندگی اتباعشان نایل آمده‌اند.

یکی از بلوک‌های منطقه‌ای که در این زمینه توفیق بیشتری کسب کرده است، اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آسه‌آن) می‌باشد که در شماره پیش نشریه «بررسی‌های بازرگانی» با نحوه شکل‌گیری آن آشنا شدیم. در ادامه این مقاله، با فعالیت‌های «آسه‌آن» آشنایی بیشتری پیدا خواهیم کرد.

۱- تسریع رشد اقتصادی، توسعه اجتماعی و تحول فرهنگی در منطقه از طریق تلاش‌های مشترک در زمینه کیفیت و مشارکت به منظور تحکیم بنیانی برای یک جامعه موفق و مسالمت‌آمیز در کشورهای جنوب شرقی آسیا.

بروننی در ژانویه ۱۹۸۴، اندکی پس از به دست آوردن استقلال، به سازمان مذکور پیوست. ویتنام در ژوئیه ۱۹۹۵ به عنوان هفتمین عضو «آسه‌آن» پذیرفته شد و در ژوئیه ۱۹۹۷ کشورهای لائوس و میانمار به این اتحادیه پیوستند. در بیانیه «آسه‌آن» اهداف سازمان به شرح ذیل تعیین شد:

آسه‌آن (اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا) در سال ۱۹۶۷ بنا نهاده شد. این اتحادیه با امضای بیانیه «آسه‌آن» که به گونه‌ای به بیانیه بسانکوک معروف است، از سوی وزرای امور خارجه کشورهای اندونزی، مالزی، فیلیپین، سنگاپور و تایلند شکل گرفت.

- ۲- برقراری صلح و ثبات منطقه‌ای از طریق احترام گذاشتن به عدالت و حکومت قانون در رابطه با کشورهای منطقه و تبعیت از اصول منشور سازمان ملل.
- ۳- افزایش همکاری فعال و مساعدت میان اعضا در جهت منافع مشترک در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فنی، علمی و اداری.
- ۴- کمک به یکدیگر به شکل آموزش و تسهیلات تحقیقاتی در محورهای تعلیم و تربیت، حرفه‌ای، فنی و اداری.
- ۵- همکاری مؤثرتر برای به‌کارگیری بیشتر محصولات کشاورزی و صنایع مربوطه، توسعه تجارت بین اعضا شامل بررسی مسایل مربوط به تجارت بین‌المللی کالا، بهبود و توسعه تسهیلات و تأسیسات حمل و نقل و مخابرات و بالا بردن سطح زندگی مردم منطقه.
- ۶- افزایش بررسی‌های کشورهای جنوب شرقی آسیا و...
- ۷- حفظ همکاری نزدیک و سودده با سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای موجود با اهداف و مقاصد مشابه و یافتن راه‌هایی برای همکاری نزدیکتر در میان خود.
- اولین اجلاس سران «آسه‌آن» در «بالی» اندونزی در فوریه ۱۹۷۶ برگزار شد. در این اجلاس دو سند مهم امضا شد:
- یکی از اسناد، پیمان دوستی و حسن تفاهم و همکاری، تنظیم اصول احترام متقابل برای استقلال و حاکمیت تمامی کشورها، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، حل و فصل منازعات از طریق راه‌های مسالمت‌آمیز و همکاری مؤثر بین پنج کشور عضو. (این پیمان در سال ۱۹۸۷ با پروتکلی که به سایر کشورهای داخل و خارج منطقه اجازه داد به پیمان دست یابند، اصلاح و با دومین پروتکل که در ژوئیه ۱۹۹۸ امضا شد، تقویت شد.
- لانسوس و ویتنام این پیمان را در ژوئیه ۱۹۹۲ امضا کردند و میانمار در ژوئیه ۱۹۹۵ مبادرت به امضای آن کرد.
- در بیانیه کنکور، رهنمودهایی برای کار در روابط اقتصادی، تجارت
- اجتماعی و فرهنگی ارائه شده که شامل حفظ ثبات سیاسی، ایجاد یک «منطقه صلح و آزادی و بی‌طرفی»، ترویج عدالت اجتماعی و بهبود سطح زندگی، مساعدت فیمابین به هنگام بروز بلایای طبیعی و همکاری در توسعه اقتصادی است.
- تجارت موافقتنامه‌ای اساسی درباره «ایجاد ترتیبات تجاری ترجیحی» «آسه‌آن» در سال ۱۹۷۷ منعقد شد، ولی این سیستم تا اواسط ۱۹۸۷ فقط حدود ۵ درصد تجارت بین کشورهای عضو را پوشش می‌داد، زیرا کشورهای مستقل، مجاز بودند که هر گونه کالای «حساس» را از تعرفه‌های واردات ترجیحی جدا کنند و آنها را مستثنی سازند.
- اجلاس سران کشورهای عضو «آسه‌آن» در دسامبر ۱۹۸۷ توافق کرد که چنین استثناهایی را تا حداکثر ۱۰ درصد تعداد اقلام مورد معامله و حداکثر ۵۰ درصد ارزش تجاری در پنج سال آینده و هفت سال برای کشورهای اندونزی و فیلیپین، کاهش دهد.
- در اجلاس سران کشورهای «آسه‌آن» که در ژانویه ۱۹۹۲ در سنگاپور برگزار شد، توافقنامه‌ای برای ایجاد منطقه تجارت آزاد

<p>کاهش تعرفه تا سال ۲۰۰۰ حمایت کردند.</p>	<p>(CEPT) را اصلاح کنند و از این کشورها فقط مالزی و سنگاپور با</p>	<p>«آسه آن» (افتا) تا سال ۲۰۰۸ امضا شد. بر اساس این توافقنامه، «طرح</p>
<p>همین وزیران بر اهمیت حفظ حرکت آزادسازی تجاری به منظور</p>	<p>برنامه اصلی کاهش تعرفه موافقت کردند.</p>	<p>یک تعرفه ترجیحی مؤثر مشترک» (CEPT) در ژانویه ۱۹۹۳ به ورد</p>
<p>اطمینان از ارتباط مستمر در رابطه با سایر گروه‌بندی‌های منطقه‌ای تأکید</p>	<p>برنامه جدید "AFTA" (منطقه تجارت آزاد «آسه آن») که به موجب</p>	<p>اجرا گذارده شد. این تعرفه تمامی محصولات</p>
<p>کردند. سران دولت‌های «آسه آن» در</p>	<p>آن تمام کشورهای عضو به جز برونی قرار شد برنامه کاهش تعرفه‌ها</p>	<p>ساخته شده شامل کالاهای سرمایه‌ای و محصولات کشاورزی فرآوری شده</p>
<p>دسامبر ۱۹۹۵ در بانکوک گرد هم آمدند و با حفظ هدف نایل آمدن به</p>	<p>را از اول ژانویه ۱۹۹۴ شروع کنند، این برنامه به‌طور اساسی تعداد</p>	<p>را دربرمی‌گیرد. (کالاهای سرمایه‌ای و محصولات کشاورزی فرآوری شده</p>
<p>ایجاد منطقه آزاد تجاری «آسه آن» تا سال ۲۰۰۳ موافقت کردند، این در</p>	<p>کالاهایی را که شامل روند کاهش تعرفه می‌شدند را افزایش داد و</p>	<p>با هم، دوسوم تجارت میان کشورهای عضو «آسه آن» را تشکیل می‌دهند،</p>
<p>حالی است که تلاش‌هایی را تا سال ۲۰۰۰ در جهت حذف یا کاهش</p>	<p>فهرست کالاهایی که مشمول حمایت می‌شدند را کاهش داد.</p>	<p>ولی قرار بود که محصولات کشاورزی فرآوری نشده از آن جدا</p>
<p>تعرفه‌ها به کمتر از ۵ درصد برای اکثر کالاها دنبال کردند.</p>	<p>وزیران امور اقتصادی کشورهای عضو «آسه آن» در سپتامبر ۱۹۹۴</p>	<p>شود. در نظر بود که تعرفه‌ها به حداکثر ۲۰ درصد ظرف دوره‌ای ۵ تا</p>
<p>قرار شد مسأله آزادسازی برای برخی از صنایع خدماتی شامل</p>	<p>توافق کردند که اجرای برنامه "AFTA" را سرعت بخشند و قرار</p>	<p>۸ ساله و به صفر تا ۵ درصد در خلال ۷ تا ۱۰ سال بعد از آن کاهش</p>
<p>بانکداری، مخابرات و گردشگری نیز صورت بگیرد.</p>	<p>شد تعرفه‌ها را به صفر تا ۵ درصد ظرف مدت ۷ تا ۱۰ سال تقلیل دهند</p>	<p>یابد. در ضمن ۱۵ قلم کالای مشخص شده که شامل تسریع در</p>
<p>لانوس و میانمار در ژوئیه ۱۹۹۷ به «آسه آن» پیوستند و به آنها از اول</p>	<p>و برای کالاهای تعیین شده برای کاهش تعرفه‌های مقرر، این کار را</p>	<p>مشخص شده که شامل تسریع در کاهش تعرفه بودند. این کالاها شامل</p>
<p>ژانویه ۱۹۹۸، ۱۰ سال مهلت داده شد از برنامه تبعیت کنند و آن را به اجرا</p>	<p>ظرف مدت ۵ تا ۸ سال انجام دهند. ویتنام در ژوئیه ۱۹۹۵ به عنوان</p>	<p>روغن نباتی، محصولات کائوچویی، منسوجات، ریسمان و مواد دارویی</p>
<p>درآورند. سران «آسه آن» در دسامبر ۱۹۹۷ بار دیگر با تسریع در اجرای</p>	<p>عضو «آسه آن» پذیرفته شد و تا سال ۲۰۰۶ به آن کشور وقت داده شد که</p>	<p>هستند. با این حال، کشورهای عضو «آسه آن» همچنان مجاز بودند برخی از</p>
<p>«افتا» موافقت نمودند، ولی هیچ تاریخ جدیدی را به عنوان تاریخ</p>	<p>توافقنامه‌های تجاری «افتا» را به اجرا درآورد.</p>	<p>«کالاهای حساس» را مستثنی کنند. وزیران تجارت کشورهای عضو</p>
<p>مقرر تصریح نکردند. وزیران اقتصاد «آسه آن» در</p>	<p>سپتامبر ۱۹۹۵ در برونی تشکیل جلسه دادند و از افزایش مهلت برای</p>	<p>«آسه آن» در اکتبر ۱۹۹۳ توافق کردند، تعرفه ترجیحی مؤثر مشترک</p>
<p>۱۹۹۸ بار دیگر ضمن تأکید مجدد بر</p>		

تمهد خود نسبت به کاهش محدودیت‌های تجارت در داخل «آسه‌آن» برآورد کردند که ۸۵/۲ درصد کل محصولات و کالاها تا سال ۲۰۰۰ منوط و مشروط به آن می‌شود که تعرفه‌های آنها صفر تا ۵ درصد باشند.

سران کشورهای عضو «آسه‌آن» در دسامبر ۱۹۹۸ در هانوی (ویتنام) تشکیل جلسه دادند و بیانیه اقدامات جسورانه (Bold Measures) را تصویب کردند و راهبردهای «آسه‌آن» را در رویارویی با بحران اقتصادی در منطقه به تفصیل بیان کردند. این راهبردها شامل انگیزه‌هایی جهت جلب سرمایه‌گذاران تا سال ۲۰۰۲ برای ۶ عضو اصلی است که برای نمونه می‌توان از معافیت سه‌ساله مالیات بر درآمد، تسریع در اجرای برنامه ایجاد منطقه سرمایه‌گذاری «آسه‌آن» و افزایش مهلت ایجاد (AFTA) (منطقه آزاد تجاری «آسه‌آن») نام برد.

در ضمن ۹۰ درصد کالاها مشمول ترتیبات ترجیحی تجاری تا سال ۲۰۰۲ شوند. برنامه عمل هانوی که در ضمن در جلسه به عنوان چارچوبی برای توسعه اتحادیه در دوره زمانی ۲۰۰۴-۱۹۹۹ مورد قبول واقع شد، یک

سری از برنامه‌ها را با هدف توسعه همکاری اقتصاد کلان و امور مالی و همچنین بسط یکپارچگی اقتصادی، در هم ادغام کرد.

گروه کاری شیوه‌های گمرکی «آسه‌آن» در ژوئن ۱۹۹۶ مبادرت به تنظیم پیش‌نویس چارچوب قانونی برای همکاری منطقه‌ای جهت سهولت و هماهنگی شیوه‌های گمرکی تدوین و طبقه‌بندی کالاها کرد.

هدف از توافقنامه گمرکی، تکمیل طرح ایجاد منطقه آزاد تجاری «آسه‌آن» و ایجاد تسهیلات برای تجارت در درون اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا بود.

این توافقنامه در مارس ۱۹۹۷ در جلسه افتتاحیه وزیران دارایی «آسه‌آن» به امضا رسید.

وزیران «آسه‌آن» در خلال سال ۱۹۹۱ پیشنهاد ارایه شده از سوی دولت مالزی مبنی بر تشکیل یک گروه اقتصادی مرکب از اعضای

«آسه‌آن»، جمهوری خلق چین، هنگ‌کنگ، ژاپن، جمهوری کره و تایوان را مورد بحث قرار دادند.

وزیران خارجه «آسه‌آن» در ژوئیه ۱۹۹۳ با یک طرح «سازش» توافق کردند که به موجب آن قرار شد گروه «آسه‌آن» به صورت

یک انجمن حزبی در داخل سازمان همکاری اقتصادی کشورهای آسیا - اقیانوس آرام (آپک) باشد، گرچه این امر باید با هماهنگی اجلاس وزیران اقتصاد «آسه‌آن» صورت می‌گرفت.

وزیران دارایی ۹ کشور که در آینده احتمال عضویت در «آسه‌آن» را دارند، در ژوئیه ۱۹۹۴ نخستین نشست غیررسمی گروهی خود را برگزار کردند، اما هیچ پیشرفتی در تشکیل به اصطلاح انجمن حزبی اقتصادی شرق آسیا (EAEC) صورت نگرفت. با توجه به آنکه ژاپن تمایلی به رنجاندن آمریکا نداشت، اما در موضع خود برای پیوستن به این انجمن باقی ماند. دولت آمریکا پیش از شروع گفت‌وگوهای وزیران دارایی ابراز نگرانی کرد که این انجمن احتمالاً «اپک» را با تقسیم آسیا و اقیانوسیه تضعیف می‌کند.

با تمام این اوصاف، تا اوایل سال ۱۹۹۸ به ظاهر این احتمال وجود نداشت که انجمن حزبی اقتصادی شرق آسیا (EAEC) به‌طور رسمی بدعت گذاشته شود.

ادامه دارد...